

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Ad faciendam fidem inanis est, sine gratia Dei, omnis argumentatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

utrum dñe illæ rectæ in infinitum productæ ex ea parte concurrent, in qua sui sunt anguli minores duobus rectis, hæsitabit scilicet, titubabit. Principia geometrica Academici repudiant, repudiant & Sceptici, multaque iis confutandis subtiliter & erudite differunt: dictatis tamen naturæ, & præceptis moralibus, quæque sunt ad vitæ usus opportuna, obsequendum esse censent. Democritus adversus demonstrationes acriter decertavit, usque Canones suos opposuit. Plurima adversus easdem collegit Sextus Empiricus. Ratiocinandi artem Epicurus aspernabatur: Geometriam vero, & reliquas artes Mathematicas, ut pote à falsis initiis profectas, veras esse non posse dicebat; idemque ex mente Epicuri pronuntiat L. Torquatus apud Ciceronem. Alia via adversus Geometriam grassabatur Zeno Epicureus, imperfecta ejus esse docens initia, unde nihil effici posset, nisi alia quædam adjicerentur, quæ in iis prætermissa sunt: quam ejus sententiam toto libro confutare conatus est Posidonius. Quamquam & alii prodierunt subinde, à quibus querela eadem instaurata est. Quin etiam à Mathematicis nonnullis in controversiam vocata sunt Geometriæ principia, ut ostendam deinde: eaque nuperrime oppugnavit acriter Hobbefius Anglus. Qui fidem principis moralibus à me propositis, eorumve similibus detraheret, adhuc repertus est nemo. Utra ergo certiora dicenda sunt? moralia certe; siquidem æqua est eorum disceptatrix & judex humana ratio, cujus nutus & decreta, non ex ingeniosorum aliquorum effatis, sed ex univerforum hominum, cum acutiorum, tum tardiorum consensu existimantur. Ut quod Josephus de Historia, nobis de Principiis illis fari liceat: *ἡ μὲν γὰρ ἀληθεύς ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἰσραὴλ, ἡ δὲ τῶν ἀποδῶν ἀρετῆς ταυτῆς καὶ λέγονται καὶ ὑπερβολῶν. Indicium enim est vera historia, si de rebus iisdem omnes eadem & dicant, & scribant.* Elegantius etiam Cicero: *Omnium consensus, nature vox est. Quod si igitur æque explorata est moralium quorundam principiorum veritas, ac geometricorum, demonstrationes itidem morales, quæ ab his capitibus fluunt, haud minus certæ erunt, ac demonstrationes geometricæ. Atqui Religionis Christianæ veritatem demonstrari posse aio ex iis principis moralibus, quibus fidem experientia magistra conciliat, quæque nemine adhuc tradicente, & tritissimo ac pervulgatissimo omnium usu & consensu recepta sunt. Quidni vero, cum & virtutem ipsam per principia, per postulata, inquam, & hypotheses perinde tradi posse probaverit Plato in Menone, ut Geometria tradi solet? cum de Officiis Marco filio præcepta tradens Cicero, quo facilius quæ posuerat explicaret, Geometricarum morem sequi se velle dixerit, quædam ut sibi concederentur postulando? Quæ cum dixissem, tum illud quod è vaticiniis ducitur argumentum, in eam digessi formam, quæ esset *Ἐπιπέδου καὶ Ἐπιπέδου*, sicque ejus explicata est à me ratio, ut multum de sua pertinacia adversarius meus remittere videretur.*

Cic. 1. de fin.

Joseph. lib. 1. contr. Apion.

Cicer. lib. 1. Tuicul.

Cicer. lib. 3. De offici.

Ad faciendam fidem inanis est, sine gratia Dei, omnis argumentatio.

Ebr. 11. 6.

Plat. lib. 7. De legib.

IV. Hoc qualecumque est, tibi, Serenissime DELPHINE, fufe exposui hoc Libro, multaque præterea per otium meditata & collecta adjeci. Argumentum ipsum quidem vetus est, at argumentatio nova. Quotusquisque enim est, qui Christi fidem propugnans, Prophetarum oracula non allegat? Et merito quidem eorum obducitur auctoritas: hoc est enim adversus impiorum assultus tutissimum perfugium, & velut ancora sacra. Quamvis autem nostræ Religionis elucescat inde manifeste veritas, nullæ tamen ad capeßendam fidem sufficiunt argumentationes, nisi accedat gratia Christi, cujus solius ope fidem eam consequimur, sine qua, juxta Pauli decretum, placere Deo non possumus. Merum quippe ea Dei donum est, non rationis nostræ factus. Duplex est siquidem via, per quam in animos nostros illabitur cognitio rerum; alia sensuum ac rationis, alia fidei: obscura illa, anceps & fallax, ad veri notitiam malefida & intuta, infinitis obseptis Philosophorum tricis & quæstionibus; clara hæc, aperta, & constans, præluens animo, ejusque ancipites motus, & fluctuationes admissis cælesti lumine componens. Plane corneam hanc portam dicas, Poëtarum carminibus celebrem; eburneam alteram. Cui fidem largitus est Deus, probationes non requirit: qui fide caret, nulla illi sufficit demonstratio. Neque vero ita ex ratione pendet Græcanica Philosophia, ut non fidei etiam alicujus necessitatem agnoscat: cum enim in rebus sacris promptum à Deo postulemus ad ejus dictata, nutusque, animi obsequium, parem in rebus civilibus Plato docilitatem desideravit; unamque hanc ex præstantissimis legem esse censuit, quæ vetat ne juvenum quisquam in leges inquirere audeat, & quenam bene constituta sint, quenam secus, definire; at unumquemque jubet eas sic tanquam à Diis profectas admittere. Nec aliter erga res divinas animatos esse vult; verum quæcumque super iis, etiam sine probabilibus vel necessariis argumentis credenda proponuntur, ea pronis accipi auribus & animis præcipit. Cum ergo salutem nostram Deus gratiæ suæ donum esse velit, & fidei nostræ fructum; idcirco non perspicias & certæ, sed cæcæ & hebetis rationis nobis concessit usum, ne manifestam sacrorum mysteriorum notitiam ratione adepti, fidem aspernaremur. At-

PRÆFATIO.

que ita Christianismo longe minus adversari videntur, quam existimatur vulgo, ex Philosophorum disciplina, quæ incertum habent ac dubium, quidquid sensuum & rationis ope cognoscimus, quæque sustinent se ab omni assensu. Sic enim præjudiciis expurgatos animos ac opinionibus liberos, Deo regendos, & fidei divinæ moderandos facile permittunt, *Consilia destruentes*, utar verbis Apostoli, & omnem altitudinem extolentem se adversus scientiam Dei, & in captivitate redigentes omnem intellectum in obsequium Christi. Egregia multa in hanc sententiam variis locis dissentit Augustinus: velut istud in libro de moribus Ecclesiæ: *Unde igitur exordiar*, inquit, *ab auctoritate, an à ratione? Natura quidem ordo ita se habet, ut cum aliquid discimus, rationem precedat auctoritas: nam infirma ratio videri potest, quæ cum reddita fuerit, auctoritatem postea per quam firmetur assumit: sed quia caligantes hominum mentes consuetudine senectuturum, quibus in nocte peccatorum visionumque velantur, perspicuitati, sanctitatisque rationis aspectum idoneum intendere nequeunt, saluberrime comparatum est, ut in lucem veritatis aciem titubantem, & veluti ramis humanitatis opacatam, inducat auctoritas.* Tum subjicit: *Nihil in Ecclesia Catholica salubrius fieri potuit, quam ut rationem precedat auctoritas.* Idem alibi: *Nisi esset & aliud credere, & aliud intelligere, & primo credendum esset quod magnum & divinum intelligere cuperemus, frustra Propheta dixisset: Nisi credideritis non intelligetis. Ipse quoque Dominus noster, & dictis, & factis ad credendum primo hortatus est, quos ad salutem vocavit. Sed postea cum de ipso dono loqueretur, quod erat daturus credentibus, non ait, Hæc est aeterna vita ut credant; sed, Hæc est, inquit, vita aeterna ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum. Deinde jam credentibus dicit, Quærite & invenietis; nam neque inventum dici potest, quod incognitum creditur, neque quisquam inveniendo Deo sit idoneus, nisi antea crediderit, quod est postea cogniturus.* Eadem inculcat passim; sed & totum De utilitate credendi librum scripsit. At neque locus patitur, neque res, ut plura congeram. Sed & viri ingenio ac eruditione præstantes subinde extiterunt, qui ut viam munirent doctrinæ Christi, prius ex hominum animis eradicandam censuerunt Philosophiam, & Scepticis ad id argumentis commode ac feliciter usi sunt: atque eo tutius, quod scirent, & aperte prædicarent, irrita fore eadem, vimque omnem amissura, si adversus Christianam disciplinam torquerentur: quippe cujus principia, non ab hominibus, rebusve humanis, sed à Deo ipso duerentur. Verum hæc alias. Quorsum igitur ista Demonstratio? nempe ad parandam, & confirmandam fidem, quam per scientiam gigni in nobis, nutrirî, defendi, ac roborari sciscit Augustinus; non quasi per propriam & præcipuam causam, sed ut per extraneum & ascititium adminiculum, quo in obsequium Christi, debitæque Christo fidei, mens nostra sensum flectitur. Præterea cum fere mihi concertatio sit adversus impios, apud quos inanis est eorum principiorum auctoritas, quæ à Deo tradita & revelata sunt, & ex quibus Theologia nostra pendet, alia scilicet asciscenda fuerunt principia, nullis obnoxia controversis, & ab omnibus explorate cognita, & sine dubitatione percepta.

V. Deum optimum maximum oro ac veneror, ut Opus hoc ad nominis sui gloriam susceptum benigna gratiæ profequatur aura; nec laboris nostri fructum mendis & erroribus patiarur intercipi, quos mihi, sive per actuosum hoc vitæ genus & iniquies, sive per imbecillitatem, cujus mihi sum conscius, excidisse bene multos sentio & agnosco; Lectorumque sic corda temperet, ut omni pertinaciæ tumore depresso ad hanc veritatis disciplinam dociles se præbeant; atque ita paratis eorum animis, sic tanquam egregie subactis agro, bonæ frugis, sinceræ videlicet fidei semina committat; in me vero præclarum illud fidei suæ donum, quod pro immensa sua bonitate largiri dignatus est, probe confirmet & augeat: *Ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.* Hoc interim quidquid est operis, sanctæ Ecclesiæ, Catholicæ, Apostolicæ & Romanæ arbitrio permitto; cui non in istam solum lucubrationem, sed & quascunque moliar olim, integrum jus ac potestatem esse volo. Sed nunc tandem agrediamur ad rem ipsam.

1. Cor. 10. 4. 5.

Augustin. de morib. Eccles. Cathol. cap. 2.

Augustin. ibid. cap. 25.

August. de lib. arbit. libr. 1. cap. 2. Isa. 7. 9. juxta LXX.

August. lib. 14. de Trin. cap. 13.

Ecclesia potestatis & arbitrio Opus hoc permittitur.

1. Cor. 9. 57.

